

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Jõustumise kp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valimiskomisjon
otsus
algtekst
20.09.2017
RT III, 22.09.2017, 1

Valimisliidu Rakvere Heaks kaebuse läbivaatamine

Vastu võetud 20.09.2017 nr 32

Menetluse senine käik

Rakvere Linna Valimiskomisjon registreeris oma 08. septembri 2017 otsusega nr 2 „Kandidaatide registreerimine, registreerimisnumbrite andmine ning kandidaatide koondnimekirja koostamine“ Rakvere Linnavolikogu valimiseks Valimisliidu Rakvere Heaks kandidaadid Ivo Õuekallase (nr 274) ja Pille Videviku (nr 292). 12. septembril 2017 võttis Rakvere Linna Valimiskomisjon vastu otsuse nr 3 „Kandidaadi registreerimise otsuse tühistamine“, milles tühistas vastavalt nimetatud isikute 08. septembri 2017 avalduste (esitatud pärast kandidaatide registreerimise otsuse vastuvõtmist) kandidaadi registreerimise otsused Ivo Õuekallase ja Pille Videviku registreerimise osas.

Kaebuse sisu

15. septembril 2017 esitas Valimisliit Rakvere Heaks kaebuse Vabariigi Valimiskomisjonile, milles taotleb Rakvere Linna Valimiskomisjoni 12. septembri 2017 otsuse nr 3 tühistamist Ivo Õuekallase ja Pille Videviku osas ning nende kandidaatidena taastamist Valimisliidu Rakvere Heaks koondnimekirjas. Kaebaja hinnangul on kandideerimisest loobumise avalduste esitamisel rikutud KOVVS § 37 lg 5 p 1 sätestatud avalduse isikliku esitamise nõuet. Avalduse esitamine kolmanda isiku vahendusel ei taga, et avaldus oleks esitatud kandidaadi vabal tahtel. Iseäranis antud juhul, kus avaldused toimetas valimiskomisjoni konkureeriva erakonna piirkondlik esimees, võib tegu olla mõjuvõimuga kauplemise või isikute muul viisil ebaeetilise mõjutamisega. Lisaks puudub kolmanda isiku vahendusel avalduste esitamisel valimiskomisjonil võimalus kontrollida avalduse esitaja isikusamasust.

Rakvere Linna Valimiskomisjoni seisukoht

Rakvere Linna Valimiskomisjon ei nõustu oma 19.09.2017 selgituses kaebuse põhjendustega ning leiab, et kaebus tuleb jätta rahuldamata. KOVVS § 37 lg 5 p 1 ei sätesta nõuet, et kandideerimisest loobumiseks peab kandidaat isiklikult kohale tulema ning vajalik on tuvastada tema isikusamasus. Arvestades loobumiseks sätestatud kolmepäevast tähtaega, oleks selline nõue ka põhjendamatu ja takistaks kandidaadi õiguste realiseerimist. Valimiskomisjon arvestas, et avaldused tõi kohale Reformierakonna liige, kes on samal ajal ka ise kandidaat. Seetõttu võttis valimiskomisjon 11.09.2017 Ivo Õuekallase ja Pille Videvikuga ühendust ning tegi kindlaks, et kandideerimisest loobumine on nende tahe ning avaldused on nende poolt allkirjastatud.

Isikuteselgitused

Kaebuse lahendamisel pöördus riigi valimisteenistus kaebuses viidatud isikute poole telefoni teel (18.09.2017). Nii Ivo Õuekallas kui ka Pille Videvik kinnitasid, et oma 08. septembri 2017 avaldused kandideerimisest loobumiseks allkirjastasid nad ise ning kandideerimast loobusid omal vabal tahtel.

Vabariigi Valimiskomisjoni seisukoht

1. KOVVS § 37 lg 5 p 1 kohaselt tühistab valla või linna valimiskomisjon kandidaadi registreerimise otsuse, kui kandidaat loobub kandideerimast kirjaliku avalduse alusel, mille ta võib esitada kolme päeva jooksul pärast registreerimist. Vaidlust ei ole selle üle, et Ivo Õuekallase ja Pille Videviku avaldused kandideerimisest loobumiseks esitati Rakvere Linna Valimiskomisjonile seaduses ette nähtud tähtaja jooksul.

2. Seaduses sätestatud kohustus esitada teatava toimingute tegemiseks avaldus, ei kirjelda avalduse haldusorgani kätte toimetamise viisi (sõltuvalt avaldusele kehtestatud vorminõuetest võib see toimuda näiteks telefoni või posti teel, elektrooniliselt, isiklikult haldusorganisse pöördudes jne). KOVVS § 37 lg 5 p 1 kohustab kandideerimisest loobumise avalduse esitama lihtkirjalikus vormis, kuid millisel moel avaldus valimiskomisjonini toimetada tuleb, ei ole täpsustatud. Sellisel juhul tuleb lähtuda haldusmenetluse seaduse (HMS) sätestest. HMS § 14 lg 1 näeb ette, et taotluse ehk avalduse esitamiseks on isik kohustatud haldusorgani asukohta ilmuma üksnes seaduses sätestatud juhtudel. Kuna linna või valla valimiskomisjoni isikliku

pöördumise ning avalduse esitaja isikusamasuse tuvastamise kohustust KOVVS-s sõnaselgelt kandideerimisest loobumise avalduse esitamisel sätestatud ei ole, on selle esitamine kolmanda isiku vahendusel lubatud.

3. Kui kandideerimisest loobumise avalduse toimetab valla või linna valimiskomisjoni isik, kes ei pruugi sealjuures olla erapooletu, olles näiteks seotud konkureeriva nimekirjaga, tuleb valimiskomisjonil olla kindel esitatud avalduste õigsuses. Rakvere Linna Valimiskomisjon on pärast kandideerimisest loobumise avalduste saamist pöördunud nii Ivo Õuekallase kui ka Pille Videviku poole ning saanud neilt kinnituse nii avalduste allkirjastamises kui ka soovis 2017. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel kandideerimisest loobuda. Sama kinnitasid Ivo Õuekallas ja Pille Videvik ka riigi valimisteenistusele.

4. Ülaltoodud põhjustel tuleb kaebus jätta rahuldamata.

Lähtudes KOVVS § 66 lõike 3 punktist 1 Vabariigi Valimiskomisjon otsustab:

Jätta Valimisliidu Rakvere Heaks kaebus rahuldamata.

Vastavalt KOVVS § 66¹ lõikele 1 võib huvitatud isik, kes leiab, et Vabariigi Valimiskomisjoni otsusega rikutakse tema õigusi, esitada otsuse peale põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduses ettenähtud korras kaebuse Riigikohtule.

Meelis Eerik
Vabariigi Valimiskomisjoni esimees